EXTRA NUMMER

VAN HET

SAMARANGSCH ADVERTENTIE-BLAD,

Maandag 27 December 1858.

LANDMAIL BERIGTEN,

loopende tot 8 *November* 1858.

ALGEMEEN OVERZIGT.

— De zaak van de *Charles Georges* is bijgelegd. Portugal geeft het schip terug, stelt den kapitein in vrijheid en betaalt eene schadeloosstelling van 40,000 fr. Men kan zeggen, dat schier de geheele Europesche drukpers, met de Engelsche aan het hoofd, Frankrijks handelwijs in deze zaak gispt. Het Engelsche volk is over de houding der regering zeer ontevreden. Men zegt, en niet zonder grond, dat Portugal door aansporingen juist van Engelands zijde genoopt is geworden om Frankrijk in de aanwerving van Afrikaansche negers tegen te werken en dat het onbillijk is, dat het gouvernement nu dit land in den steek laat. Nu zegt het orgaan van het Britsche bewind de *Morning Herald* wel, dat Portugal Engeland's bescherming niet gevraagd heeft; doch deze tegenwerping heeft weinig of geen indruk gemaakt. Volgens berigten uit Lissabon, over Madrid ontvangen, zal de geheele koninklijke familie tegenwoordig zijn bij de opening der Cortes. Dat de aanstaande zitting een bijzonder gewigt zal ontleenen aan het gebeurde met de *Charles Georges*, behoeft niet gezegd te worden. In de Cortes toch zullen alle stukken betreffende deze aangelegenheid worden overgelegd. Eenige Portugesche dagbladen stellen voor eene nationale inschrijving te openen, om uit de opbrengst de schadevergoeding te voldoen, welke Portugal, ingevolge den eisch van Frankrijk, zal moeten betalen.

Overigens verneemt men, dat het Portugesche ministerie door zijne houding tegenover Frankrijk en door zijne weigering, om het bedrag der schadevergoeding door eene scheidsregterlijke uitspraak te laten beslissen, in populariteit veel gewonnen heeft.

De oppositie heeft bij de verkiezingen te Madrid gezegevierd, terwijl de regering in de provincien, voor zooverre de uitslag reeds bekend was, de zege heeft behaald. Daar nu de vrienden van Narvaez en de progressisten te Madrid eene coalitie gevormd hadden, zoo wist men eigenlijk nog niet, welke kandidaten aldaar overwonnen hadden. Het blijkt thans dat de progressistische kandidaten gekozen zijn, met uitzondering van een, de heer Escosura, die tot de reactionnaire partij behoort. Ondertusschen heeft men allen grond om te onderstellen, dat het ministerie O'Donnel de meerderheid in de nieuwe Cortes zal hebben.

De Spaansche *Gaceta* behelst eene ministerieele circulaire, regelende den verkoop van de nationale goederen.

In Engeland heeft de heer Bright de reformkwestie weer op het tapijt gebragt. De heer Bright en zijne partij willen uitbreiding van het kiesregt, geheime stemming en eene meer doelmatige verdeeling der kiesdistricten. Als een voorbeeld hoe ongelijkmatig die verdeeling is, kan dienen, dat o. a. het graafschap Buckingham met 164,000 inwoners 11 leden en Birmingham met 250,000 inwoners slechts 2 leden voor het parlement zendt. Een algemeen stemregt wordt door den heer Bright afgekeurd, maar hij wil een lagen census. Het is te denken, dat de reformkwestie nog veel beweging in Engeland veroorzaken zal.

De Deensch-Duitsch kwestie blijft op dezelfde hoogte. Men heeft gesproken van eene waarschuwende nota, door Oostenrijk nogmaals tot Denemarken gerigt, hetgeen evenwel uit Weenen wordt tegengesproken. Daarentegen schijnt het bestaan eener Zweedsche, tot Frankrijk en Engeland gerigte nota bevestigd te worden. Een ander gerucht, als zou Denemarken eene waarschuwende nota ontvangen hebben, wordt door *Faedrelandet* tegengesproken. Dus — overal onzekerheid.

De prins-regent van Pruissen heeft voor de vereenigde kamers den eed op de constitutie afgelegd. Men is teregt nieuwsgierig, welken loop de zaken in dat land nu nemen zullen. Zal Pruissen, dat na 1848 weder bijkans geheel onder den invloed der reactie was vervallen, nu aan het hoofd der constitutioneelen in Duitschland optreden en zal een liberaal ministerie het kabinet von Manteuffel vervangen? Het is vooralsnog onmogelijk te dien opzigte met grond iets te voorspellen. Men denkt vrij algemeen, dat het tegenwoordig ministerie tot aan het optreden van de nieuwe kamers aan het bewind zal blijven. Dezer dagen zijn de ministers eenige malen vergaderd geweest om te beraadslagen over de vraag, of het raadzaam zij, dat allen hunne portefeuilles ter beschikking van den prins-regent stellen. Men schrijft uit Berlijn, dat de regent zelf een diep stilzwijgen over deze zaak bewaart. Reeds worden onderscheiden personen voor het nieuwe kabinet gedoodverfd, echter met te weinig grond om hunne namen mede te deelen.

Naar men uit het Badensche verneemt, zijn de onderhandelingen met den pauselijken stoel over het concordaat, in der daad afgebroken. Ook de Keur-Hessische regering volhardt in de uitvoering van de vroegere verdragen met Rome en wil niets van een concordaat weten. De Nassausche regering denkt evenzoo, en de Wurtembergsche tweede kamer schijnt mede ongeneigd te zijn het met den paus gesloten concordaat goed te keuren.

Volgens de *Augsburger Abend-Zeitung* zou de regering van Beijeren voornemens zijn de kamers nog vóór het laatst van December bijeen te roepen. De verkiezingen zijn op 23 dezer bepaald.

Het conflict tusschen den kantonnalen raad van Genève en den bondsraad, dat een tijd lang gedreigd heeft eene min of meer ernstige wending te nemen, is thans voor goed uit den weg geruimd door het besluit van de betrokken staakundige uitgewekenen, om zich vrijwillig te verwijderen. Het kanton Genève had zijn tegenstand, om uitvoering te geven aan de beslissing des bondsraads, daarop gegrond, dat de bedoelde uitgewekenen zich sedert lang als vreedzame burgers van Genève gedragen hebben, zoodat hunne verwijdering met geen meer regt dan van een aantal anderen kon gevorderd worden. Dat de tegenstand van het kanton versterkt is geworden door de omstandigheid, dat de bondsraad ten deze alleen heeft toegegeven aan den invloed van Frankrijk, is bijna aan geen twijfel onderhevig. Er is thans te meer reden om zich te verheugen, dat aan het conflict een einde is gemaakt door het vrijwillig besluit der uitgewekenen, omdat de Markies de Turgot, Fransch gezant bij de Zwitsersche republiek, naar men wil, reeds instructien had ontvangen, om op eene ernstige wijze op de uitvoering van het besluit aan te dringen.

De Belgische regering moet, naar luid van verscheidene berigten, het plan hebben, alle gemeente-accijnsen af te schaffen. Tot dat doel zou het noodige reeds bij de ministerien van binnenlandsche zaken en van financien voorbereid zijn. De *Emancipation*, een aan de regering vijandig blad, deelt ook het berigt mede, met de bijvoeging dat het die reeds zoo lang gewenschte hervorming, welke niet anders strekken kan dan om de bedrijvigheid en welvaart te vermeerderen, ijverig zal ondersteunen.

Er zijn tijdingen ontvangen uit Hongkong, loopende tot 12 September. Lord Elgin is uit Japan teruggekeerd, na een tractaat met de regering van dat land gesloten te hebben overeenkomend met het verdrag, hetwelk reeds vroeger tusschen Amerika en Japan was gesloten. In dat tractaat wordt onder anderen bepaald, dat een jaar na de ratificatie, vijf havens zullen werden opengesteld, alsmede de steden Jeddo en Ohosaka. De wollen en katoenen stoffen zullen slechts invoerregt van 5 pCt. betalen. De meeste overige artikelen zijn aan een invoering van 20 pCt. onderworpen. De *Times* voegt er bij, dat be Nederlanders die concessen nog niet verkregen hebben, welke aan andere natien zijn verleend.

Onlangs is gemeld, dat sultan zijn schoonbroeber Mehemet Ali, in zijne functien als minister van marine had hersteld. Deze handeling van den sultan ten opzigte van bloedverwant, dien hij nog zoo kort geleden zijne ongenade had doen gevoelen, werd door sommigen uitsluitend toegeschreven aan den invloed van lord Stratford de Redcliffe. Volgens eene particuliere correspondentie uit Weenen, moet dit evenwel het geval niet zijn, maar is de sultan daartoe uit eigen beweging overgegaan, ten einde Mehemet Ali eenige voldoening te geven voor de vermoedens van ontrouw in het bestuur, die de sultan bij de ontdekking der bekende serail-intrigues tegen hem had opgevat.

Ziedaar het voornaamste wat op het staatkundig terrein meldenswaardig is. Overigens moet nog gezegd worden, dat over het Oosten tegenwoordig weinig gesproken wordt, vooral, daar zelfs Servie, waar zich onlangs eene beweging openbaarde, in eens weer tot rust gekomen is. Eene poging om dit land tot een werktuig van Turkije te maken, is mislukt en men verheugt zich dat de vorst zijne ministers heeft ontslagen. Betreffende Bosnie en de daar heerschende onlusten, zijn tegenstrijdige geruchten in omloop. Dezer dagen las men echter in sommige dagbladen dat Oostenrijk het noodig acht een observatiekorps op de grenzen te concentreren.

Dezer dagen is iets gebeurd, dat, hoewel met de staatkunde in geen verband staande, desniettemin, onderscheidene kabinetten bezig gehouden heeft. Te Bologna namelijk is het kind eener Israëlitische familie, Mortara genaamd, door het H. Officie te Rome, aan de ouders ontrukt en in een Roomsch Katholiek opvoedingsgesticht gebragt, op grond, dat het, ziek zijnde, van eene Christen meid den nooddoop had ontvangen en dus tot de gemeenschap der Christenen behoorde. Deze gebeurtenis heeft, zooals wij zeiden, veel sensatie gemaakt, en van verschillende kanten zijn te Rome in het belang der ouders van het kind voorstellen gedaan, die echter tot dusverre met geen gunstigen uitslag bekroond zijn, daar de canonieke wetten zich tegen de teruggave van een gedoopt kind, aan Joodsche ouders verzetten. Het onderwerp is vooral tusschen den *Parijschen Univers* en het *Journal des Débats* scherp en niet zelden met groote bitterheid van weerszijden behandeld.

NEDERLAND.

— De weersgesteldheid, ofschoon doorgaans zeer fraai, is tevens voor den tijd des jaars vrij koel; de termometer bereikt hoogsten 40° F.

— De matige prijs der levensmiddelen blijft stand houden en vooreerst wordt daarin ook geene verandering voorzien.

— Van deze stad is den 24 Oct. vertrokken het schip *Bulgersteijn*, kapitein B. Verhagen, bestemd naar de Kaap de Goede Hoop. Aan boord van dezen bodem bevinden zich een 80tal jeugdige emigranten, uitgezonden op ontvangen aanvraag, door de daartoe bestaande commissie. Wijders vertrokken nog met die schip naar de Kaap 50 andere personen, die niet aangevraagd zijn, maar op hoop van lotsverbetering het vaderland hebben verlaten. Onder de laatsten zijn vele huisvaders en meest allen ambachtslieden en arbeiders met hunne huisgezinnen.

— Naar wij vernemen is bij het kerkbestuur der Nederlandsch Israëlietische hoofdsynagoge te 's Hage, eene missive ontvangen van den heer M. Mortara, den vader van het veelbesproken kind, dd. Rome den 18den September, waarin de schrijver, na eene beschrijving van den mensch-onteerenden roof op zijn zoon Edgard gepleegd en zijne overbrenging naar Bologna, het genoemde kerkbestuur dringend bidt, ten behoeve van zijn ongelukkigen zoon "zoodanige stappen bij de regering te doen, als men van het hoofdbestuur der meest talrijke Israëlietische gemeente in het vrije Nederland in eene zoo heillige zaak mag verwachten." Bij dezen brief was eene tweede missive gevoegd van den opper-rabbijn te Rome, waarin al de feiten in bovengemelden brief bevat, worden bevestigd en tevens wordt verklaard, dat de vader van het ongelukkige kind een man is, die de welwillendheid en achting van alle weldenkenden verdient.

Het *Weekblad voor Israëlieten* verzekert, dat het kerkbestuur zich in de afgeloopene week tot het departement van buitenlandsche zaken heeft gewend en van den minister de verzekering heeft ontvangen, dat alles zal worden aangewend wat de regering in eene zaak als deze bij magte is te doen en dat hij van zijne zijde daartoe gaarne zal medewerken. De secretaris-generaal bij het departement van buitenlandsche zaken heeft eene gelijke verzekering gegeven.

De minister van Hervormde eeredienst enz. heeft van zijne zijde in den ministerraad eene voordragt gedaan, om al wat mogelijk is te doen voor de invrijheidstelling van den jongen Mortara, en wel op een deswege aan Z. E. gerigt adres van de hoofdcommissie tot de zaken der Israëlieten in Nederland.

— Uit Stuttgard wordt berigt, dat H. M. de koningin der Nederlanden aldaar op Zondag 31 Oct. in een gevaar heeft verkeerd, hetwelk de schromelijkste gevolgen had kunnen hebben, H. M. was namelijk, in gezelschap van H. D. vader, de koning van Wurtemberg, uitgereden, om een uitstapje naar Esslingen te doen, waartoe Z. M., die zelf de paarden mende, een steil oploopend pad insloeg, hetwelk anders gewoonlijk slechts door voetgangers gebruikt wordt. Op een der gavaarlijkste punten gekomen, werd het eene paard schichtig, sloeg den lemoen van het rijtuig aan stukken en sprong met zulk een hevigen ruk tegen het andere paard op, dat dit laatste voorover sloeg en den eenen poot brak. Gelukkig waren de lakeijen vlug genoeg bij de hand, om de teugels te grijpen en de beide vorstelijke personen ongedeerd uit het rijtuig te helpen, die onmiddelijk eene andere equipage lieten komen en hunnen weg vervolgden.

— Z. M. de koning is den 31 Oct, van het Loo naar de residentie terug gekeerd. Ook bevinden zich de prins van Oranje, die eene reis naar Stuttgard heeft gedaan en prins Frederik en HD. gezin, die op hun landgoed Muskau in Selezie vertoefd hebben, zich weder in de residentie. H. M. de koningin alsmede de koningin-moeder, worden er spoedig verwacht.

— De ministers van marine, oorlog en kolonien hebben aan de vloot en de legers hier te lande en in O. I., circulaires gezonden, houdende kennisgeving dat de verjaardag des konings voortaan op den dag zelf, d. i. 19 Februarij, zal gevierd worden.

ENGELAND:

— Sir James Brooke is te Manchester, kort na het uitpreken eener redevoering op eene vergadering van werklieden, door een aanval van beroerte getroffen. Hij bevindt zich evenwel buiten gevaar.

— De *Evening Star* maakt, ten opzigte van het voorstel van sir James Brooke, om Serawak aan de Engelsche regering te verkoopen, de opmerking, dat het allezins in het belang der natie zou zijn, wanneer het gouvernement, alvorens het aanbod zelf in bepaalde overweging te nemen, het oog vestigde op de *geschiedenis* van het zeventienjarig tijdvak van Brooke's Bestuur aldaar. "Het spreekt van zelf," zegt het blad, "dat wanneer alle opgaven van den heer Brooke worden bevonden juist te zijn; wanneer al de toekomstige voordeelen die hij als noodzakelijke gevolgen eener politieke vereeniging tusschen Brittanie en Borneo voorstelt, konden verwezenlijkt worden, en tevens het beoogde doel kon worden overeengebragt met de menschelijkheid en regtvaardigheid, de gevorderde prijs (50,000 pd. St.) onbeteekend zou zijn. Er moeten echter verscheidene ernstige bezwaren opgelost worden, eer onze natie het voorstel van den teleurgestelden avonturier, die thans zijne eischen aan de openbare aandacht opdringt, in overweging kan nemen. De eerste vraag betreft den aard van het gezag, uit kracht waarvan sir James Brooke op zich neemt, de volstrekte heerschappij over Serawak aan Groot-Brittannie over te dragen. Wat ons aangaat, wij betwisten de deugdelijkheid van het regt van beheer, hetwelk de heer Brooke zich over die afgelegen volkplanting aanmatigt. Het is ons bekend, dat hij gedurende verscheidene jaren, zoowel in naam als in daad, heerscher was, doch wij weten ook door welke middelen hij de regering van Borneo bewoog om zijn titel te erkennen en om een tractaat met de koningin van Engeland te sluiten. Deze middelen behooren op nieuw te worden onderzocht, nu ons zekere feiten ter kennis zijn gekomen, die later openbaar zijn medegedeeld op gezag van ooggetuigen en van menschen die hunne rol hebben gespeeld in de handelingen, waarmede de aanwinst van het Borneosche grondgebied in betrekking staat. Het ministerie is verpligt, het regt van bezit en de middelen, die gebezigd zijn, om dat regt te handhaven, naauwkeurig te onderzoeken, alvorens zij der kroon aanbevelen, de bescherming of heerschappij over Serawak op zich te nemen en alvorens zij aan het Lagerhuis voorstellen, 50,000 pd. St. toe te staan tot vulling der ledige kisten van den verarmden Engelscken rajah, of eer zij den Britschen admiraal in de Indische zeeën zoo goed als ter beschikking stellen van sir James. Zulk een onderzoek, in zoodanigen geest gedaan, zal moeten uitloopen op eene afwijzing der aangeboden eer; met vrijlatig aan sir James Brooke om, indien hij daartoe geneigd is, zijne bedreiging uit te voeren, van Serawak aan den keizer der Franschen te koop aan te bieden, nadat zijn eerste aanbod aan het Nederlandsch en daarna aan het Engelsche gouvernement gedaan, zulk een ongunstigen uitslag geeft gehad."

Een later berigt meldt dat de Engelsche regering, tengevolge van de vertoogen van de Nederlandsche, heeft afgezien van de in bezitneming van Serawak.

— De *Evening Post* zegt dat het gerucht in omloop is dat lord Naas, secretaris van Ierland, naar Indie gezonden zal worden als gouverneur van Bombay, in de plaats van lord Elphinstone, die gelijk men weet, zijn wensch heeft te kennen gegeven om naar Europa terug te keeren.

LAATSTE BERIGTEN.

BINNENLAND.

— Z. M. heeft den heer A. F. W. Ellerman, vice-consul van Portugal, te Rotterdam, vergunning verleend tot het aannemen en dragen der versierselen van ridder der orde van Christus van Portugal.

— De heer A. Pescetore, oud lid der Staten-Generaal vóór 1830, is in Luxemburg overleden.

— Volgens opgaven van het ministerie van financien is aan de verschillende kantoren van 's rijks accijnsen, over de maand October jl. op nieuwe rekering ontvangen aan suiker-accijnsen, in hoofdsom, opcenten en zegel, een bedrag van ƒ 17,259.89.

— Men schrijft uit 's Hertogenbosch, 5 Nov. Wij waren dezer dagen in de gelegenheid in het atelier van den beeldhouwer, den heer J. A. van den Ven, een nieuw gewrocht van diens beitel te bewonderen. Dit werk, op vereerende last van H. M. de koningin vervaardigd, is eene groep in wit marmer, voorstellende de jonge prinsen, Frederik Maurits, den 4den Junij 1848 overleden en Willem Alexander, den 25sten Augustus 1851 geboren. Schoon en zinrijk van vinding is dit meesterstuk. Prins Maurits is hier voorgesteld in de gedaante van een engel in zwevende houding, als uit den hemel neêrgedaald, een kind, prins Alexander, in zijne armen dragende; die zoon, die zoo pas aan zijne diepbedroefde ouders ontviel, komt hun, ter leniging hunner smart, een anderen zoon, ter zijner vervanging brengen, hij zal dit kind, zijnen broeder, ten schutsengel zijn en langs bloemenpadan op zijnen levensweg begeleiden; deze gedachten toch spreken duidelijk uit de lieftallige wezen des Engels, die op het kind gevestigde oogen, waarin de teerste zorg te lezen is, en uit de bloemen vóór hen uit op hun pad gestrooid. Getuigd deze zinrijke voorstelling van den vindingrijken geest des makers, de uitvoering van het werk getuigt van 's kunstenaars talent. Van der Ven, die met zijne marmeren Eva zich lauweren verwierf, heeft door dit werk zijnen kunstroem nieuwen luister bijgezet.

BUITENLAND.

— De *Morning Chronicle* meldt, dat de heer Gladstone benoemd is tot speciaal-commissaris, belast met een onderzoek in te stellen, naar de oorzaken van de staatkundige desorganisatie der Ionische eilanden.

— Den 6den dezer is de onderzeesche telegraafkabel tusschen de Engelsche kust en die van Hanover, ter lengte van 300 mijlen, gelukkig gelegd.

— De Pruissische *Staats-Anzeiger* van 6 dezer, bevat de navolgende benoemingen der leden van het nieuwe ministerie: De vorst von Hohenzollern Sigmaringen, minister-president; de heeren von Flotwell, binnenlandsche zaken Schleinitz, buitenlandsche zaken; Bonin, oorlog; Patow financiën; de regerings president graaf Puckler, landbouw; Bethmann Hollweg, eeredienst. De heer von der Heijdt blijft minister van koophandel en de heer Simons van justitie; de heer Auerswald neemt zitting in het kabinet als staatsminister zonder portefeuille.

— De Hanoversche kamers zijn den 2den dezer weder bijeengekomen.

— De Spaansche regering gaat voort met het zenden van troepen naar Cuba. Het schijnt haar dus ernst te zijn ten opzigte van Mexico Tegen die republiek toch zijn de krijgstoerustingen bestemd.

— Volgens eene dépêche uit London, is eene tijding uit Konstantinopel ontvangen dd. 30 Oct. inhoudende dat de *Caradoc* met lord Statford de Redcliffe aan boord, te Smyrna, gestand is, doch dat de passagiers gered zijn. Ali-Ghalil is door een toeval in de Bosphorus verdronken.

— Tijdingen uit Anthene houden in, dat de Engelsche consul te Rhodes zijne vlag heeft ingetrokken, uithoofde eener hem aangedane beleediging.

— Te Tripoli is een complot van derwischen ontdekt, ten doel hebbende om de Christenen te vermoorden. De consuls hebben zich daarop vereenigd om hunne landgenooten te beschermen. De gouverneur heeft de stad in staat van beleg verklaard.

De rust is hersteld.

— De *Hudson*, eene stoomboot van de Noord-Duitsche Lloyd, varende tusschen Bremen en New-York, is in den nacht 4 dezer, in de haven van Bremen verbrand. Niemand is daarbij omgekomen.

— De *Avon* met de Brazilliaansche mail alsmede 65,000 pd. St. aan specie en 31,000 aan diamanten, is te Southampton binnengekomen. Daarmede verneemt dat de firma Plowes, Son en Co. te Rio de Janeiro, hare betalingen geschorst hebben.

Gedrukt en Uitgegeven bij de Groot, Kolff & Co. Samarang.